

ВОЗНЯК МАРІЯ, студентка гр. ТР-11-1 спеціальності «Туризм»
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
Науковий керівник: Побігун О. В.,
к. геогр. н., доцент

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОЛОДІЖНОГО ДОЗВІЛЛЯ

Молодість - це період ухвалення відповідальних рішень, що визначають все подальше життя людини: вибір професії і свого місця в житті, вибір сенсу життя, вироблення світогляду. Найважливіший психологічний процес - становлення самосвідомості і стійкого образу своєї особи, свого «Я»[1].

Молодь має рухомі межі свого віку, вони залежать від соціально-економічного розвитку суспільства, рівня культури, умов життя. Це соціально демографічна група, що переживає період становлення соціальної зрілості, адаптації до світу дорослих і майбутніх змін.

Дозвілля – діяльність у вільний час поза сферою суспільної і побутової праці, завдяки якій індивід відновлює свою здібність до праці і розвиває в собі в основному ті уміння і здібності, які неможливо удосконалити у сфері трудової діяльності [2]. Так як дозвілля – діяльність, то це означає, що воно не порожній час, не просте байдикування і разом з тим не за принципом: «що хочу, то і роблю». Це діяльність, яка здійснюється в руслі певних інтересів і цілей, які ставить перед собою людина. Засвоєння культурних цінностей, пізнання нового, любительська праця, творчість, фізкультура і спорт, туризм, подорожі – цим та іншим може бути зайнята людина у вільний час. Всі ці заняття вкажуть на досягнутий рівень культури молодіжного дозвілля.

Від уміння направляти свою діяльність в години дозвілля на досягнення загальнозначущих цілей, реалізацію своєї життєвої програми, розвиток і вдосконалення своїх сутнісних сил, багато в чому залежить соціальне самопочуття молодої людини, її задоволеність своїм вільним часом.

До специфічних рис молодості відноситься переважання у неї пошукової, творчо-експериментальної активності. Молодь більш схильна до ігрової діяльності, що захоплює психіку цілком, дає постійний притік емоцій, нових відчуттів, і насилу пристосовується до діяльності одноманітної, спеціалізованої [3]. Ігрова діяльність носить універсальний характер, вона притягає до себе людей практично різного віку і соціального положення. Інтерес до ігрової діяльності у молоді носить достатньо виражений характер. Діапазон цих інтересів широкий і різноманітний: участь в телевізійних і газетних вікторинах, конкурсах, комп'ютерні ігри, спортивні змагання. Феномен гри породжує величезний, неймовірний світ, що швидко розростається, в який занурюється молодь. У сьогоденні простих соціально-економічних умовах світ гри

здійснює серйозний вплив на молодь. Цей світ забезпечує молоді переривання повсякденності. У міру втрати орієнтації на працю і інші цінності, молодь йде в гру, переміщається в простір віртуальних світів. Численні спостереження за практикою підготовки і проведення молодіжних культурно-дозвільних заходів свідчать про те, що їх успіх значною мірою залежить від включення в їх структуру ігрових блоків, стимулюючих у молодих людей прагнення до змагальності, імпровізації і винахідливості [3].

До інших особливостей молодіжного дозвілля відноситься своєрідність середовища його протікання. Батьківське середовище, як правило, не є пріоритетним центром проведення дозвілля молоді. Переважна більшість молодих людей вважають за краще проводити вільний час поза межами домівки, в компанії однолітків. Коли мова йде про вирішенні серйозних життєвих проблем, молоді люди охоче приймають поради і повчання батьків, але в області специфічних дозвільних інтересів, тобто при виборі форм поведінки, друзів, книг, одягу, вони поводяться самостійно. Спілкування в молодіжній компанії – це форма дозвілля, в якій юна людина має потребу органічно [4]. Тяга до спілкування з однолітками пояснюється величезною потребою молоді в емоційних контактах.

Примітною особливістю дозвільної діяльності молоді стало яскраво виражене прагнення до психологічного комфорту в спілкуванні, прагненні набути певних навичок спілкування з людьми різного соціально-психологічного складу. Спілкування молоді в умовах дозвільної діяльності задовольняє, перш за все, наступні її потреби: у емоційному контакті, співпереживанні, у інформації, у об'єднанні зусиль для сумісних дій.

Обзаведення власною сім'єю в значній мірі стабілізує тимчасовий бюджет, скорочує вільний час молоді людини і робить його дозвілля близьким по структурі до дозвілля дорослого. До появи дітей молоді подружні пари ще зберігають багато звичок молодості. З народженням дітей вільний час різко скорочується, особливо у жінок. Зростає тенденція до сімейного проведення дозвілля, в якому посилюється рекреативна функція.

Треба підкреслити, що характеристика молодіжного дозвілля з погляду культури його організації і проведення охоплює багато сторін даного явища – як особистих, так і суспільних. Культура дозвілля – це перш за все внутрішня культура людини, що припускає наявність у неї певних особистих якостей, які дозволяють змістовно і з користю проводити вільний час [5]. Склад розуму, характер, організованість, потреби і інтереси, уміння, смаки, життєві цілі, бажання – все це складає особистий, індивідуально-суб'єктивний аспект культури дозвілля молоді. Існує пряма залежність між духовним багатством людини і змістом його дозвілля. Але справедливий і зворотний зв'язок. Культурним може бути тільки змістовно насичене і, отже, ефективно по своїй дії на особу дозвілля.

Культуру дозвілля характеризують також ті заняття, яким віддається перевага у вільний час. Мова йде тільки про такі види дозвільної діяльності, які сприяють нормальному відтворенню здатності до праці, вдосконалення і

розвитку молоді людини. У багатьох з них вона повинна неодмінно брати участь сама.

Відмінною якістю культурного молодіжного дозвілля є емоційна забарвленість, можливість займатися улюбленою справою, зустрічатися з цікавими людьми, відвідувати значущі для нього місця, бути учасником важливих подій.

Вищий сенс дійсного дозвілля полягає в тому, щоб наблизити цінне улюблене і відокремити або скасувати порожнє, непотрібне. Тут дозвілля для молоді людини перетворюється на спосіб життя, в заповненні вільного часу різноманітними, змістовно насиченими видами діяльності. Основні особливості культурного дозвілля молоді – високий рівень культурно-технічної оснащеності, використання сучасних дозвільних технологій і форм, методів, естетично насичений простір і високий художній рівень дозвільного процесу.

У сьогоденній соціально-культурній ситуації молодіжне дозвілля постає як суспільно усвідомлена необхідність. Суспільство зацікавлене в ефективному використанні вільного часу людей – в цілісності соціально-екологічного розвитку і духовного оновлення всього нашого життя. Сьогодні дозвілля стає все більш широкою сферою культурного дозвілля, де відбувається самореалізація творчого і духовного потенціалу молоді і суспільства в цілому.

Молодіжне дозвілля має на меті вільний вибір особою дозвільних занять. Воно є необхідним і невід'ємним елементом способу життя людини. Тому дозвілля завжди розглядається як реалізація інтересів особи пов'язаних з рекреацією, саморозвитком, самореалізацією, спілкуванням, оздоровленням і тому подібне. У цьому полягає соціальна роль дозвілля.

Відмітною особливістю молодіжного туризму є те, що молодь є найвибагливішою соціально-демографічною групою. Її у меншій мірі цікавить якість продуктів і рівень обслуговування. Для молоді не обов'язкові висококласні умови в туристичній поїздці, її більшою мірою цікавить певний рівень комфорту, помірні ціни і насичена культурно-дозвільна діяльність, що відповідає їх віковим потребам.

Підвищений інтерес молоді до туризму пояснюється відсутністю в ньому повчальності, можливістю реалізувати соціально-культурний потенціал в сприятливій соціально-психологічній атмосфері. Дослідження показали, що, на думку молодих людей, в туризмі, як правило, відсутня парадність, формалізм і заорганізованість, в туристичній діяльності оптимально поєднуються масові і особисті форми роботи. Інтерес молоді до різних видів туризму пояснюється тим, що кожна окрема людина може вибрати для себе ту область туристичної діяльності, в якій найбільш можуть задовольнитися її інтереси. Такі види туризму, як спортивний і пізнавальний є найбільш відповідними цій віковій категорії і найбільш потребуваними для неї. У спортивному туризмі переважає атмосфера взаємопідтримки і оптимізму, так необхідні у молодому віці. Для більшості молодих туристів заняття спортивними і іншими видами туризму приносять задоволення і радість спілкування один з одним. Перевага туризму в

тому, що він в процесі формування турів зближує нових людей, що є не частим явищем в інших дозвільних сферах[5].

Як відомо споживчий вибір молоді визначають схильності і звички індивіда, його смаки, переваги і мотивація. Всі ці характерні риси дозволяють відповісти на питання: чому велика кількість молодих людей щорічно відправляється в подорож.

Кажучи про конкретні мотиви участі молоді в туристичній діяльності, слід мати на увазі, що ведучим її чинником є прагнення змістовно і цікаво провести вільний час.

Молоді люди діють відповідно до ціннісних уявлень, інтересів і поведінки, властивої стабільній соціальній групі, до якої належать. Сучасна молодь в даний час прагне до вищого суспільного статусу, і туризм як чинник причетності до певного прошарку – дозволяє реалізувати це бажання в даному випадку у відпочинку.

Характер використання дозвілля в туризмі дозволять утвердитись молодій особі, що іноді важко зробити в учбовому закладі, на виробництві. Сфера туризму надає молодій людині велику свободу вибору.

Молодіжний туризм, будучи однією з форм молодіжного дозвілля, має велике значення в житті молодої людини, оскільки він направлений на відновлення фізичних і психічних сил, задовольняє потреби молодої людини в спілкуванні, розвагах, активному і рухомому відпочинку.

Список використаних джерел

1. Г.М.Долматов. Международный туристический бизнес: история, реальность и перспективы. «Феникс», Ростов-на-Дону, 2001. – 320 с.
2. Гуляев В.Г. Организация туристкой деятельности. – М.: Нолидж, 1996. - 286 с.
3. Зорин И.В. Менеджмент персонала. Планирование карьеры в туризме. Учебник. М.: РМАТ, 1997 г. -240 с.
4. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм. – М., 1998. – 260 с.
5. Чудновский А.Д. Гостиничный и туристический бизнес. – М., 1998. – 180 с.